

napravili. Hrvati se tudi jezijo nad Magjari, ker ti pravijo, da so jim ubogi Hrvati dolžni 1,200.000 fl. Hrvati se utegnejo še močno kesati zaradi svoje precej kosmate ljubezni do Magjarov.

Nova Avstrija. Lani so mnogo barak postavili za vojake; 1,600.000 fl. se je potrošilo, a kaže se, da niso kaj prida. V Hercegovini trpijo katoličani hudo pomanjkanje mešnikov; mohamedanci imajo pa dosti „hodžev“, pravoslavni pa popov. V Mostar je nekdo zvalil mnogo delavcev iz Tirolskega in Primorskega obečavši jim 2 fl. 50 kr. dne. Toda prišedši v Metkoviče poizvedeli so, da ni nič. Nevoljni in bolehlavi morali so domov! Naši oficirji merijo sedaj zemljišča, pobirajo davek in oskrbljujejo sploh vso upravo.

Vnanje države. Črnogorski knez zapusti sedaj črne gore in se preseli v lepo dolino proti Skadarskemu jezeru in bo stoloval v Danilovem gradu, kder si bo postavil palačo in vseučilišče. Albanci so v Kumanovem skupili vojsko in s precejšnjim oddelkom vdrli v Srbijo ter napali mesto Vranjo. Srbi so takoj s 6 bataljoni udarili na nje; nastala je krvava borba, kder je više 100 Albancev palo in nekaj Srbov. Zgodilo se je to 24. febr. To utegne nasledkov imeti, Srbi tega ne bodo trpeli od sultanovih podložnikov, s katerim so mir naredili. Bolgarski poslanci zborujejo v Trnovi, vseh je 221. Najveljavniša sta Balabanov in Zankov. Rumuni so šanco Arab-tabio prepustili Bolgarom, ko so videli, da je Rusom z žaganjem resnica. Turki se bližajo zopet Adrijanopolju, ker ruski vojaki redno odhajajo. Kuga na Ruskem se bliža koncu. Žalostno pa je rovanje diakov; zopet je eden v Harkovem storil grozno zločinstvo, ker je v carjevega namestnika kneza Krapokina na ulici ustrelil tako, da je ta smrtno ranjen. Reka Visla se je razlila in veliko povodenj naredila. Nemoi močno žalujejo, ker jim je umrl general Roon, ustvaritelj njihove silne vojske. Francozi porivajo izredno veliko vojske proti Belgiji, kar Nemce iznemiruje; pravijo, da mislijo Francozi na boj. Sv. oče Leon XIII. so te dni sprejeli 1000 katoliških urednikov, jih blagoslovili in jim naročili, naj le krepko zagovarjajo krščanska načela in branijo pravice sv. katoliške Cerkve, zlasti pa pravice rimskih papežev do dežel, katere je italijanska revolucija pograbila!

Za poduk in kratek čas.

Iz Gradea do Sarajeva.

(Dogočki iz življenja vojaškega duhovnika v bosenski vojski l. 1878.)

XI. Mestice Doboj sme ponosno biti na svojo čarobno lego ob ne previsokem griču. Prebivalcev, največ mohamedanskih, šteje okoli 14—1600. Mošeje so kake 3 ali 4. Katoličani, katerih je prav pičlo število, nimajo niti lastne cerkve niti lastnega dušnega pastirja, nego morajo po

več ur daleč k službi božje zahajati. Če se ne motim, so tudi grško-iztočni kristijani brez brama božjega. V sredi nad mestom se povzdigujejo razpokane razvaline starega grada Doboja, raz katerega je vibrala pri našem vходу velika avstrijska zastava. Nekdaj se je gradič še ustavljal slavnemu princu Evgeniju Savojskemu na njegovem znamenitem „maršu“ v Sarajevo, kateri pot je s 4000 konjeniki, 2500 pešaki, 12 kanoni in 2 možnarjema po prestanih ogromnih težavah v 19 dneh dovršil, potem ko je povsodi, kamor je došel, v Derventi, Doboju, Maglaju, Žepeah, Vranduku in Sarajevu, utrdjene gradove porušil, kakor še danes svedočijo ostale podrtine. Brez dvombe pa so se uže v 14. in 15. stoletju okolo Dobojskega grada bile krvave bitke, posebno za časa smrti prvega bosenskega kralja Tvrtka I., ki je 15 let (1376—1391) srečno in blagonosno vladal bosensko kraljevstvo. Ker nij zapustil zakonitega naslednika, nastali so po njegovej smrti za kraljevsko čast močni in dolgi prepiri, ki so povzročili, da je bila severna Bosna do Vranduka večkrat od tujih vladarjev, p. od ogerskega kralja Sigismunda, napadena in opustošena. Ob takih priložnostih so gradovi gotovo bili velike važnosti. Pri-poveduje se, da je ukazal Sigismund 180 bosanskih plemičev črez strmo pečino, na kateri stoji grad Doboj, v reko Bosno prekopicniti. Ali poslednja teče danes precej daleč od tega kraja, in je morala, če je ta dogodek resničen, v tekni stoletij svojo strugo spremeniti. Dne 15. avgusta na prelepi praznik Marijinega vnebovzvetja zapustili smo že ob petih zjutra ta žalostni kraj, da še žalostnejšega dosežemo. Pota od Doboja do Maglaja ne pozabim nikoli. Nikdar mi ne zgine iz spomina. Peljali nijsmo se še dobro uro, ko pridemo do mosta, ki se je pod prvimi 3 vozovi porušil. Da se urno popravi, moralo je vse, kar je migalo in lezlo, k delu seči. Kakor bi trenil, bili so bruni posekani, okleščeni, zdolbljeni in zbiti. Kdorkoli je mogel kakšna blodec kje dobiti, donesel ga je in položil po vrhu, da drži, kolikor premore; V kratkem je bil most brez pijonirjev dogotovljen, da so zamogli še drugi težko obloženi vozove črez drdrati. Veseli in ponosni na svojo inženirsko umetnost mahali smo jo dalje, ko se nenadama nekdo v prvih vrstah oglasi rekoč: glejte, glejte! tamo na obrežji deroče Bosne — po vodi napihnenega mrliča! Bliskoma pogledamo vsi na rečeni kraj in zapazimo nago truplo brez glave, s prerezanim tretuhom, ležeče po dolgem na bodečej skali. Se vč, da nas je takoj polt obšla, ker so nam stopile turške grozovitosti pred oči. Vsaj dvomiti nij bilo, da so tega nesrečnika turške pošasti tako neusmiljeno razmesarile. Ta prežalostni prizor nam je dal povod, da smo se jeli razgovarjati o zaslepljenih mohamedanskih Bošnjakih, o njihovem fanatizmu in fatalizmu, o njihovej brezbožnej veri in nespametnih navadah in šegah, posebno pa o njihovem divjanji proti

kristijanom. V najživahnejšem pogovarjanju vtihnemo, kakor bi odrezal. Pogledavši drug drugega opazimo, da so nam vsem obrazi spremenjeni. Nektirim gospodom je najbrž kri zledenela, tako so postajali blede, okorni, plahi. Proč je bila živahnost, proč je bil red, proč pogum, proč vsakoršno širokoustenje, proč veselje do življenja, vse pobito in poparjeno. Le eden glas je šel od ust do ust: kaj početi, kako se braniti? Le danes naj nas še ljubi Bog pred vsako nesrečo obvaruje. Od drugod nij pomoči pričakovati v tem samotnem zapuščenem kraju. Ta grozni, skoro smrtni strah je pa povzročila četa kakih 40—50 Turkov, ktere smo onkraj Bosne zagledali. Ravno pred našimi očmi srečala sta se 2 turška oddelka. Po kratkem pozdravu in dogovoru marširal je eden vstrie nas naprej, drugi pa nazaj. Različne misli so nas obhajale; najstrašnejša, ker najverjetnejša je bila ona, da nas hočejo lopovi od preja in od zaja zajeti, ko bodo, poiskavši si plitvo mesto, prekoračili precej široko Bosno. Zadrega je bila neznano ogromna. Orožja pravega in zanesljivega je manjkalo, ker zdravniški oddelki nimajo pušek, nego le kratke sabljice, s kterimi se ne dá ničesar opraviti. Morala bi nas zato po postavi spremljati kompanija vojakov, pešakov. Ali vsled prečviplega števila vojakov o posameznih postajah, nij se nam dala obramba in tako smo bili sebi prepuščeni. Na sredi pota, v strašnej soteski, blizu slaboglasne Kosne, na levi globoka, valovita Bosna, na desni stimo, kakor sveča v nebo se vzdigajoče skalovje, zadi preklicani Dobo, spredi za našo armado osodepolni Maglaj: vse to je pripomoglo, da so se nam lasje ježili, da je bila domišljija ognjevit, da so oči več sovražnika videle, kakor ga je bilo. Zdelo nam se je, da čepi za vsakim grmom, za vsakim koruznim stebлом, za vsakim kamenčkom in drevescem turčin z nabito kremenačo in z nabrušenim handžarom. Kar se je dalo, storilo se je. Častniki in zdravniki segli so po revolverjih ter si opasali sablje. Vsak je zgrabil za kako smrtonosno orožje. Le jaz nijsem imel ničesar pri rokah razun „šiltuata“ kape. Dasi ravno so me nagovarjali tovariši v Oseku in Brodu, naj si omislim kakšno morilno orožje, vendar jih nijsem ubogati hotel, misleč, da se bodem morebiti laglje s lepo pa prijazno besedo pobotal s tu činom za življenje, nego z okorno, nezanesljivo pištolo. Še lev se dade ukrotiti, ako ga ne dražiš; zakaj ne bi se dal umiriti človek s srcem in umom nadarjen! Da bi se po moči ognili vstašem, bilo je voznikom napovedano, naj urneje konje priganjajo. Nek major, ki je z nami potoval k svojemu bataljonu v Žepče, odposlal je našega kovača Kranjca — dobrega jahača — naprej v Maglaj, da nam pošljejo od ondot kake pomoči. Slovenski fant je dobro izvršil svojo nalogo. Da si brez sedla, jezdil je vendar, kakor bi ga veter nosil. Bil je tu in tam s poročilom, da dojde $\frac{1}{4}$ kompanije v podporo. Ali med tem so se jeli vstati

zglobljati po šumovitih gričih. Ne dvomim, da jih je močno splašila dolga vrsta vozov, vstrie kterih so po 4 vojaki marširali: k temu še menda nijso čez vodo zapaziti mogli, da smo brez pušek. Bodi temu tako ali tako, zginili so v kratkem času, in nam se je odvalil težek kamen od srca. Pa danes uže nijsmo imeli posebne sreče. Neprenehoma smo srečavali za obrežjem mrtva trupla turških in avstrijskih vojakov. Preveč ne bode, ako rečem, da smo na celem „maršu“ 15—20 takih nesrečnih, nezakopanih mrličev našli. Veljale so njim besede bosenskega pesnika: „Ostadoše kod vode vojnici — Cernu zemlju plečima miereči — A očima zvezde broječi.“

Prešinjivi smrad, ki se je razlegal po tej okolici, bil je še pomnožen od mnogih mrhovin, ki so trohnele in gujile za grmovjem ali po brezni. Čem bolje smo se bližali Maglaju, tem več je prihajalo taborov, v kterih so počivale prve čete naše armade, prodirajoče v notranjo Bosno. Tu in tam bili so videti grobovi s majhnimi lesenimi križci v znamenje, da počiva ondi kteri naših hrabrih vojakov, milih sobratov. Brž po poludne došli smo precej vznurjeni in splašeni v tabor pri Maglaju. (Dalje prih.)

Smešničar 9. Potnik prenoči v krčmi, ki je posebno ptujce hudo drla. Ko zjutraj vpraša po „rajtengi“, mu jo krčmar zasoli tako, da se plačevaj v ustnice grize. Krčmar to zapazivši, začne tožiti, da miši in podgane hočejo vse požreti, in popraša tudi potnika, ali bi on vedel za gotov pomoček zoper te požeruhe. „O ja“, mu ta odgovori, „vem za popolnem zanesljiv pomoček. Zaratajte jim vse, kar snedo in spijo, tako drago, kakor meni, in glavo stavim, če vas hipoma vse ne zapusté in nikoli ne vrnejo več k vam!“

Blaž Tominc.

Razne stvari.

Sveto leto) naznanjalo bode v našej Lav. škofiji slovesno zvonjenje vseh zvonov pri vseh farah, kuracijah in podružnicah v soboto večer 1. marca.

(Celje) ima letos 46 285 fl. nastavljenih potroškov, dohodkov pa 30 595 fl. Treba bo 15 % vrči na užitnino in 35 % na najemnino od hiš. Zastop hoče baje 100.000 na posodo vzeti.

(Vojaške svetinje) delili so v Mariboru; pri tej priliki je obrst lajtnant vitez plem. Diel naše slovenske junake nemški nagovoril, kar je potem nadlahtant naš rojak g. Vraz takoj točno in spretno razložil slovenski.

(Zadušil) se je Matija Šalamun pri sv. Andrašu v Slov. goricah, ker si je v viničariji v železno peč zakuril pa zraven zaspal.

(Tolovaja napala) sta 16letno deklico na stezi v Radgono ter njej vzela korpačo piščet.